

Skabb- Scabies Riktlinje Vårdhygien Sörmland

Bakgrund

Skabb förorsakas av ett kvalster, *sarcoptes scabiei*, 0,3–0,4 mm stort. Kvalstret gräver gångar i hudens yttersta skikt, hornlagret. Skabbgångarna är trådmala centimeterlånga och ljusa. Gångar och rodnader kan ses varsomhelst på kroppen men vanligast och främst ses de på händerna mellan fingrarna, vid handleder, på fötterna, vid naveln, kring bröstvårtor, i axiller, vid genitalregion och glutealt.

Infektionen ger svår klåda och hudutslag.

Vid så kallad vanlig skabb, förekommer ca 10-15 skabbdjur.

Krustös skabb, kallas även ibland norsk skabb, är en svårare form som drabbar personer med nedsatt immunförsvar, där tusentals skabbdjur bildar krustor på huden.

Skabbdjuret kan ej hoppa, flyga eller förflytta sig i textilier. Utanför huden kan skabbdjuret överleva i 3–5 dygn.

Diagnos

Uttalad klåda och karaktäristiska rivmärken inger misstanke om skabb. Det är viktigt att ställa korrekt diagnos samt bekräfta om det är vanlig eller krustös skabb. Diagnosen ska ställas av en medarbetare med befogenhet och erfarenhet att diagnostisera skabb och som tar hjälp av hudspecialist vid osäkerhet. Detta för att minska risken att förskrivning av skabbmedel sker utan säker diagnos, vilket kan bli komplicerat att hantera. Skabbdjuren identifieras mikroskopiskt. Diagnosen är avgörande för vilka vårdhygieniska åtgärder som blir aktuella.

Smittvägar och smittrisk

Infektionen sprids framför allt vid direktkontakt, hud mot hud. Underkläder och sängkläder kan sprida smitta speciellt om den infekterade nyligen använt dem. Smittsamheten är stor vid sexuell kontakt samt om säng delas med infekterad person. Smittrisen ökar om den infekterade har stora mängder kvalster i huden.

Vid vanlig skabb bedöms smittsamheten låg vid kortvarig kroppskontakt. Vid Krustös skabb, är smittsamheten hög. Den ökade smittsamheten är inte orsakad av en högre virulens utan beror på förekomst av mycket stort antal skabbdjur. Smitta kan därför spridas via kortvarig hudkontakt samt indirekt via textilier såsom sängkläder, möbler, kläder.

Äldre och personer med nedsatt immunförsvar löper större risk att drabbas av krustös skabb och kan därmed även vara mer smittsamma. Personer som smittats men ännu ej har symtom, är smittsamma.

Inkubationstid

- Inkubationstiden är ca 3–6 veckor för personer med väl fungerande immunförsvar, vid förstagångssmitta.
- För äldre eller personer med nedsatt immunförsvar kan inkubationstiden vara upp till 10 veckor.
- Vid åter-smitta uppstår symtom tidigare. Symtom kan uppstå 1–4 dagar efter exponering om en person haft skabb tidigare.

Vård av patient med skabb

- Säkerställ diagnos och genomför behandling i enlighet med läkares ordination.
- Utökade hygienrutiner redan vid misstanke om skabb och fram till dess att behandlingen är genomförd:
 - Använd alltid långärmat plastförkläde och handskar vid hudkontakt samt vid hantering av kläder, handdukar, sängkläder andra textilier samt vid städning.
 - Patienten ska vårdas på enkelrum med egen toalett och dusch.
 - Patienten bör inte vistas utanför rummet förrän behandlingen är avslutad.
- Identifiera och informera personal, medpatienter, närstående, som haft nära hudkontakter.
- Följ upp om det uppstår eventuella nya misstänkta fall. Fortsätt observansen fram till tio veckor efter att sista konstaterade fallet behandlats och inga nya fall tillkommit.

Städning

- Noggrann rengöring av patientrummet/omsorgsbostaden enligt ordinarie rutin med upphandlat rengöringsmedel och vatten efter avslutad behandling.
- Vid krustös skabb eller flera konstaterade fall genomförs rengöring även i gemensamma utrymmen, inklusive personalutrymmen om personal drabbats.
- Textila hjälpmedel möbler eller dylikt, som ej kan tvättas, täcks med plast eller lakan i 5 dygn. Ställs undan så att de ej kan användas.

Tvätt

- Textilier läggs i tvättsäck för smittförande tvätt.
- Tvätt ska tvättas i 60 grader.
- Använd alltid långärmat engångsförkläde/skyddsrock samt handskar vid hantering av tvätt från patient med skabb.
- Textilier som ej kan tvättas, packas i plastpåse och ställs undan i 5 dygn.

Avfall

Rumsbunden sopsäck. Hanteras som konventionellt avfall.

Avskrivning

Avskrivning kan ske först 10 veckor efter att sista konstaterade fallet behandlats och inga nya fall tillkommit.

Kommentar

Annan skabb kan finnas hos häst, får, katt och andra husdjur dessa skabbdjur kan inte föröka sig på människans hud men ändå ge bett som kliar.

Sjukdomen är inte anmälningspliktig enligt smittskyddslagen och det är inte nödvändigt med några särskilda smittskyddsåtgärder. Anmälan ska dock göras om sjukdomen fått en anmärkningsvärd utbredning inom ett område eller uppträder i en elakartad form (2 kap §5 i Smittskyddslagen, 2004:168)

Se Vårdhandbokens text om Skabb.

[Skabb - Vårdhandboken \(vardhandboken.se\)](http://vardhandboken.se)

Se även lokal anvisning om smutstvätt

[Tvätthantering - Samverkanswebben \(regionsormland.se\)](http://regionsormland.se)